Ushbu onlayn konferensiya barcha fan tarmoqlaridan ilmiy tezislarni qabul qiladi.

Zamonaviy jamiyat va ijtimoiy-gumanitar fanlar: dolzarb masalalar va ilmiy yondashuvlar nomli ko'p tarmoqli onlayn konferensiyasi

YANGI O'ZBEKISTONDA TURIZM TIZIMIDAGI ISLOHOTLAR VA O'ZGARISHLAR

Soliyev Anvar O'tkir o'g'li
Sam Du magistranti

Annotatsiya: Mazkur ilmiy tezisda Yangi O'zbekistonda turizm sohasini rivojlantirishga qaratilgan davlat siyosati, amalga oshirilayotgan institutsional va huquqiy islohotlar, turistik infratuzilmaning kengayishi hamda xalqaro va ichki turizm ko'rsatkichlaridagi o'zgarishlar tahlil qilinadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti farmonlari va qarorlari, Milliy statistika qo'mitasi, Turizm qo'mitasi hamda UNESCO ma'lumotlari asosida turizm tizimining rivojlanish tendensiyalari o'rganiladi. Shuningdek, viza tartibining liberallashtirilishi, turistik xizmatlar eksporti, hududiy turizm imkoniyatlari, raqamlashtirish, tadbirkorlik faoliyati va turistik mahsulotlarni diversifikatsiya qilish masalalari yoritiladi. Tadqiqotda turistik tashriflarning miqdoriy o'sishi bilan bir qatorda ularning maqsadlari, tarkibiy xususiyatlari va iqtisodiy samaradorligiga e'tibor qaratiladi. Olingan natijalar turizmning milliy iqtisodiyotdagi o'rnini mustahkamlash uchun infratuzilmani rivojlantirish, xizmat sifatini oshirish va barqaror boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish muhimligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: Yangi O'zbekiston, turizm islohotlari, turizm siyosati, turistik infratuzilma, xalqaro turizm, ichki turizm, turizm xizmatlari eksporti, investitsiyalar, viza liberallashuvi, madaniy meros, ekoturizm, raqamli turizm.

Kirish

Jahon iqtisodiyotida turizm xizmatlar savdosi, transport, mehmonxona xo'jaligi, umumiy ovqatlanish, madaniyat va boshqa faoliyat yo'nalishlari bilan chambarchas bog'liq bo'lgan tarmoqlararo iqtisodiy tizim hisoblanadi. Turizm rivojlanishi hududlarda tadbirkorlik faoliyatining kengayishi, xizmatlarga talabning ortishi, madaniy meros obyektlaridan foydalanish va xalqaro iqtisodiy aloqalarning faollashishi uchun imkoniyat yaratadi.

O'zbekistonda turizm sohasidagi tizimli islohotlar 2016-yil 2-dekabrda qabul qilingan PF-4861-son Farmon bilan yangi bosqichga ko'tarildi. Mazkur hujjatda turizmni iqtisodiyotning strategik tarmog'iga aylantirish, turistik faoliyat uchun qulay shart-sharoitlar yaratish, davlat boshqaruvini takomillashtirish va milliy turistik mahsulotlarni xalqaro bozorlarda targ'ib qilish vazifalari belgilangan [1].

Keyingi yillarda turizmni rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. Jumladan, 2019-yil 5-yanvardagi PF-5611-son Farmon bilan 2019–2025-yillarda turizm sohasini rivojlantirish konsepsiyasi tasdiqlandi. Unda normativ-huquqiy bazani takomillashtirish, transport-logistika tizimini rivojlantirish, turizm mahsulotlarini diversifikatsiya qilish, ichki turizmni rag'batlantirish va xalqaro marketing faoliyatini kuchaytirish vazifalari nazarda tutilgan [2].

2019-yil 18-iyulda qabul qilingan O'RQ-549-sonli "Turizm to'g'risida"gi Qonun sohadagi munosabatlarni tartibga solishning muhim huquqiy asosiga aylandi. Qonunda turizm faoliyati subyektlari, turistik xizmatlar, turistlarning huquqlari, xavfsizlik va davlat tomonidan tartibga solish masalalari belgilangan [3].

Mamlakatda turizm tizimini isloh qilishning dolzarbligi uning iqtisodiy salohiyati bilan bir qatorda hududlar o'rtasidagi rivojlanish tafovutlarini kamaytirish imkoniyatlari bilan ham bog'liq. Samarqand, Buxoro va Xiva kabi tarixiy turizm markazlari bilan birga Farg'ona vodiysi, Qoraqalpog'iston, Surxondaryo, Jizzax va tog'li hududlarda ham turizm xizmatlarini rivojlantirish uchun turli resurslar mavjud.

Mualliflik huquqi egasi tomonidan ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

Ushbu tezisning maqsadi Yangi O'zbekistonda turizm sohasini rivojlantirish yo'nalishida amalga oshirilgan asosiy islohotlarni o'rganish, ularning natijalarini rasmiy statistik ma'lumotlar orqali tahlil qilish hamda turizm tizimini yanada takomillashtirish imkoniyatlarini aniqlashdan iborat.

Metodologiya

Tadqiqotda hujjatlarni tahlil qilish, statistik taqqoslash, tizimli yondashuv, umumlashtirish va qiyosiy tahlil metodlaridan foydalanildi.

Normativ-huquqiy tahlil doirasida O'zbekiston Respublikasining turizm sohasiga oid qonunlari, Prezident farmonlari va qarorlari o'rganildi. Xususan, 2016–2025-yillarda qabul qilingan strategik hujjatlarda turizmning iqtisodiyotdagi o'rni, sohani davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash va turistik xizmatlar sifatini yaxshilashga qaratilgan vazifalar taqqoslandi [1–8].

Statistik tahlilda O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasining 2024–2025-yillarga oid turistik oqim ma'lumotlari, Turizm qo'mitasining 2025-yil yakunlari va 2026-yilning dastlabki to'qqiz oyi bo'yicha rasmiy axborotlaridan foydalanildi [9–12].

Tadqiqotning muhim metodologik jihati turistik tashriflar soni bilan faqat dam olish maqsadidagi sayohatlar sonini farqlashdan iborat. Milliy statistika qo'mitasi metodologiyasiga ko'ra, bir xorijiy fuqaroning mamlakatga bir necha bor kirishi alohida safarlar sifatida hisobga olinishi mumkin. Shuning uchun jami tashriflar soni noyob turistlar soniga teng emas [10].

Tadqiqot ikkilamchi rasmiy ma'lumotlarni tahlil qilishga asoslangan bo'lib, mustaqil sotsiologik so'rov yoki eksperimental tadqiqot o'tkazilgani da'vo qilinmaydi.

Natijalar

Tahlillar O'zbekistonda turizm tizimining huquqiy bazasi mustahkamlangani, xalqaro turistik tashriflar ko'paygani, joylashtirish vositalari va turistik tashkilotlar soni oshganini ko'rsatadi.

Milliy statistika qo'mitasi ma'lumotlariga ko'ra, 2021-yilda mamlakatga 1 million 881,3 mingta xorijiy turistik tashrif qayd etilgan bo'lsa, 2022-yilda ushbu ko'rsatkich 5 million 232,8 ming, 2023-yilda 6 million 626,3 ming, 2024-yilda 7 million 957,2 ming va 2025-yilda 11 million 679,6 mingtani tashkil qilgan [9, 10].

O'zbekistonga xorijiy turistik tashriflar dinamikasi

Yil	Tashriflar soni	Yillik o'sish
2021	1 881,3 ming	—
2022	5 232,8 ming	178,1%
2023	6 626,3 ming	26,6%
2024	7 957,2 ming	20,1%
2025	11 679,6 ming	46,8%

Manba: O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi, 2025-yil hisoboti, 170-bet [10]. 2021-yil uchun o'sish sur'ati jadvalda keltirilmagan.

2025-yilda xorijiy turistik tashriflar 2024-yilga nisbatan 3 million 722,4 mingtaga oshgan. Bunda 7 million 863,3 mingta safar qarindoshlarni ko'rish, 1 million 922,1 mingta safar dam olish va hordiq chiqarish, 1 million 321,5 mingta safar xizmat safari, 446,8 mingta safar tijorat maqsadlariga to'g'ri kelgan. Bundan tashqari, davolanish va ta'lim maqsadidagi safarlar ham qayd etilgan [10].

Turizm qo'mitasining 2025-yil yakunlari bo'yicha axborotida turistik xizmatlar eksporti 4,8 milliard AQSH dollariga yetgani ko'rsatilgan. Yil davomida 1023 ta yangi joylashtirish vositasi ishga tushirilgan va respublikadagi joylashtirish vositalari umumiy soni 6921 taga, ulardagi o'rinlar esa 185,6 mingtaga yetgan [11].

Mualliflik huquqi egasi tomonidan ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

2026-yil 7-oktabrda e'lon qilingan Turizm qo'mitasi ma'lumotlariga ko'ra, 2026-yil yanvar–sentyabr oylarida O'zbekistonga 10,3 million xorijiy sayyoh tashrif buyurgan. Bu 2025-yilning mos davriga nisbatan 20,4 foizga yuqori. Mazkur davrda turistik xizmatlar eksporti 5,3 milliard AQSH dollarini tashkil etgan [12].

Ushbu natijalar turistik xizmatlar bozori kengayayotganini ko'rsatadi. Biroq tashriflar sonining ortishi turizmning barcha yo'nalishlarida bir xil rivojlanish kuzatilayotganini anglatmaydi.

Tahlil va muhokama

Turizm sohasida davlat boshqaruvi va huquqiy islohotlar

Yangi O'zbekistonda turizm tizimidagi o'zgarishlarni tahlil qilishda eng avvalo davlat boshqaruvidagi institutsional yangilanishlarni ko'rib chiqish zarur.

Turizmni iqtisodiyotning strategik sektori sifatida rivojlantirish vazifasi 2016-yilgi PF-4861-son Farmonda belgilangan bo'lib, keyingi hujjatlar orqali ushbu yo'nalishning tashkiliy, iqtisodiy va huquqiy mexanizmlari takomillashtirildi [1].

2019-yilda qabul qilingan turizm konsepsiyasida ushbu sohani alohida xizmatlar majmui sifatida emas, balki transport, mehmonxona, savdo, madaniyat, axborot texnologiyalari va hududiy infratuzilma bilan bog'langan kompleks iqtisodiy tizim sifatida rivojlantirishga e'tibor qaratilgan [2].

"Turizm to'g'risida"gi Qonunda turizmni barqaror rivojlantirish, turizm sohasida tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash, raqobatni rivojlantirish, turistlar xavfsizligi va ularning qonuniy manfaatlarini himoya qilish muhim prinsiplar sifatida belgilangan [3].

2023-yil 11-sentabrdagi PF-158-son Farmon bilan tasdiqlangan "O'zbekiston — 2030" strategiyasida turizmni rivojlantirishning aniq maqsadli ko'rsatkichlari nazarda tutilgan. Strategiyaning 58-maqsadida xorijiy turistlar sonini 15 millionga, ichki sayyohlar sonini 25 millionga, turizm xizmatlari eksportini 5 milliard AQSH dollariga yetkazish, shuningdek, 30 ta yirik turizm klasterini tashkil etish vazifalari belgilangan [6].

2025-yil 15-maydagi PF-87-son Farmon esa 2025–2026-yillarda sayyohlar oqimini oshirish, turistik xizmatlar ko'lamini kengaytirish, yangi obyektlar yaratish va tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan. Hujjatda 2025-yil uchun 15,8 million xorijiy turistik safar va 4 milliard AQSH dollari turizm eksporti maqsadi belgilangan [7].

Bunda strategik ko'rsatkichlar va amalda erishilgan natijalarni farqlash muhim. Xususan, 2025-yilda statistik hisobda 11,68 million xorijiy turistik safar qayd etilgan. Bu 15,8 millionlik maqsadli ko'rsatkichga yetmagan. Shu bilan birga, Turizm qo'mitasi hisobotida eksportning 4,8 milliard dollarga yetgani qayd etilgan [7, 10, 11].

2025-yil 19-noyabrdagi PQ-348-son qaror bilan Turizm qo'mitasi faoliyatini tashkil etish hamda sohada davlat boshqaruvini takomillashtirishga oid vazifalar belgilandi. Mazkur hujjat turistik xizmatlar sifati va milliy turistik mahsulotlarning xalqaro raqobatbardoshligiga e'tiborni kuchaytiradi [8].

Demak, huquqiy islohotlarning asosiy xususiyati turizmni alohida xizmat ko'rsatish sohasi darajasidan kompleks iqtisodiy rivojlanish yo'nalishiga aylantirishga qaratilganidadir.

Viza siyosati va xalqaro turistik aloqalardagi o'zgarishlar

O'zbekistonda xorijiy sayyohlar uchun qulay muhit yaratish turizm siyosatining muhim yo'nalishlaridan biridir.

Viza tartibini soddalashtirish, elektron viza tizimidan foydalanish va ayrim mamlakatlar fuqarolari uchun vizasiz kirish imkoniyatlarini kengaytirish xorijiy sayohatlarni tashkil etishdagi ma'muriy to'siqlarni kamaytirishga xizmat qiladi.

Mualliflik huquqi egasi tomonidan ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

2019–2025-yillarga mo'ljallangan turizm konsepsiyasida viza rejimini bosqichma-bosqich liberallashtirish va xalqaro turistik oqimni rag'batlantirish ustuvor yo'nalish sifatida belgilangan [2].

2025-yilgi PF-87-son Farmonga ko'ra, Bahrayn, Kuvayt va O'mon fuqarolari uchun 2025-yil 1-iyundan boshlab O'zbekiston hududiga kirgan kundan e'tiboran 30 kunlik vizasiz rejim joriy etilishi belgilangan [7].

O'zbekiston Respublikasi Tashqi ishlar vazirligining rasmiy ma'lumotlarida mamlakatlar bo'yicha vizasiz kirish muddatlari va alohida tartiblar ko'rsatilgan [14].

Viza siyosatining liberallashuvi, xalqaro aviayo'nalishlarning kengayishi va turistik targ'ibot ishlari xorijiy turistik bozorlarning rivojlanishi uchun qulay sharoit yaratadi. Shu bilan birga, turizm o'sishini faqat viza tartibidagi o'zgarishlar bilan izohlash ilmiy jihatdan yetarli emas. Transport xarajatlari, aholi daromadlari, geografik yaqinlik, iqtisodiy aloqalar va safar maqsadlari ham turistik oqimga ta'sir ko'rsatadi.

2025-yilda O'zbekistonga eng ko'p turistik tashriflar Qirg'iz Respublikasi, Tojikiston va Qozog'istondan qayd etilgan. Ushbu mamlakatlardan jami 8,67 milliondan ortiq tashrif amalga oshirilgan [10].

Bu ko'rsatkich O'zbekiston kirish turizmida qo'shni mamlakatlar bilan ijtimoiy va iqtisodiy aloqalar muhim o'rin tutishini ko'rsatadi. Shuning uchun turizm siyosatida yaqin hududiy bozorlar bilan birga uzoq xorij mamlakatlaridan dam olish va madaniy sayohat maqsadida keluvchilar ulushini oshirish ham muhim vazifa hisoblanadi.

Turistik infratuzilmaning rivojlanishi

Turizm tizimidagi islohotlarning amaliy natijalari mehmonxonalar, transport xizmatlari, turistik tashkilotlar va xizmat ko'rsatish infratuzilmasidagi o'zgarishlarda namoyon bo'lmoqda.

2023-yil 26-apreldagi PQ-135-son qarorda hududlarning turizm salohiyatini rivojlantirish, transport-logistika infratuzilmasidagi muammolarni hal qilish, turizm obyektlariga olib boruvchi avtomobil yo'llarini yaxshilash va tadbirkorlik subyektlari uchun qo'shimcha imkoniyatlar yaratish masalalari belgilangan [5].

Turizm qo'mitasi ma'lumotlariga ko'ra, 2025-yilda ishga tushirilgan 1023 ta yangi joylashtirish vositasining 136 tasi mehmonxona, 528 tasi oilaviy mehmon uyi, 298 tasi xostel va 61 tasi boshqa turdagi joylashtirish vositalaridan iborat bo'lgan [11].

Bu turistik xizmatlar bozori faqat yirik mehmonxonalar hisobiga emas, balki kichik tadbirkorlik shakllari orqali ham kengayayotganini ko'rsatadi.

Oilaviy mehmon uylari turizm sohasida aholi ishtirokini kengaytirish imkoniyatiga ega. Xususan, qishloq va tarixiy mahallalarda mehmonlarni mahalliy turmush tarzi, milliy taomlar va hunarmandchilik bilan tanishtirish turistik mahsulotning o'ziga xosligini oshiradi.

2025-yilda respublika bo'yicha turistik tashkilotlar va turagentliklarning umumiy soni 4406 taga, faoliyat yuritayotgan gid-ekskursovodlar soni 4448 nafarga yetgani qayd etilgan [11].

Infratuzilmaviy rivojlanishni baholashda obyektlar sonining o'sishi bilan cheklanib qolmaslik lozim. Ularning xizmat sifati, hududiy joylashuvi, mavsumiy bandligi, narx darajasi va turistlar ehtiyojlariga mosligi ham alohida o'rganilishi kerak.

Ichki turizm va hududiy iqtisodiy rivojlanish

Ichki turizmni rivojlantirish mahalliy xizmatlar bozorini kengaytirish va hududiy iqtisodiy faollikni oshirishning muhim vositalaridan biridir.

Mualliflik huquqi egasi tomonidan ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

2022-yil 30-apreldagi PQ-232-son qaror bilan ichki turizm xizmatlarini diversifikatsiya qilish, aholining mamlakat bo'ylab sayohat qilish imkoniyatlarini kengaytirish va turistik infratuzilmani takomillashtirish choralari belgilangan [4].

"O'zbekiston bo'ylab sayohat qil!" dasturi mamlakat fuqarolarining tarixiy, madaniy va tabiiy maskanlarga sayohat qilishini rag'batlantirishga yo'naltirilgan.

Turizm qo'mitasi axborotiga ko'ra, 2025-yilda ushbu dastur doirasida aholining hududlarga 23,7 million tashrifi tashkil etilgan [11].

Ichki turizmning rivojlanishi transport, ovqatlanish, savdo, mehmonxona xo'jaligi, muzeylar va madaniy xizmatlarga bo'lgan talabni oshirishi mumkin.

Biroq barcha hududlarda turizm imkoniyatlari bir xil emas. Tarixiy markazlarda madaniy va ziyorat turizmi ustuvor bo'lsa, tog'li hududlarda ekologik va faol dam olish turizmini rivojlantirish salohiyati mavjud. Qishloq hududlarida esa agroturizm, hunarmandchilik va gastronomik xizmatlar turistik mahsulotlarni diversifikatsiya qilish uchun imkoniyat yaratadi.

Hududiy turizmni samarali rivojlantirish uchun har bir hududning mavjud resurslarini hisobga olgan holda alohida turistik mahsulotlarni shakllantirish maqsadga muvofiq.

Madaniy meros va barqaror turizm masalalari

O'zbekistonning xalqaro turistik jozibadorligida tarixiy-madaniy meros alohida ahamiyatga ega.

UNESCO Butunjahon merosi ro'yxatida Xivadagi Ichan qal'a, Buxoro tarixiy markazi, Samarqand — madaniyatlar chorrahasi va Shahrisabz tarixiy markazi kabi obyektlar mavjud. Bundan tashqari, 2023-yilda Ipak yo'llarining Zarafshon–Qoraqum yo'lagi va Turonning sovuq qishki cho'llari bilan bog'liq transmilliy obyektlar ro'yxatga kiritilgan [13].

Mazkur meros obyektlari turizm xizmatlarini kengaytirish uchun muhim resurs hisoblanadi. Shu bilan birga, turistik faollikning kuchayishi tarixiy obidalarga antropogen bosim ortishi, transport yuklamasi va tabiiy resurslardan foydalanish bilan bog'liq masalalarni yuzaga keltirishi mumkin.

Shu sababli barqaror turizm tamoyillarini amaliyotga joriy etish zarur. Bunda madaniy merosni asrash, chiqindilarni boshqarish, mahalliy aholi manfaatlarini hisobga olish va turistik oqimlarni oqilona tashkil etish muhim o'rin tutadi.

Turizmning muvaffaqiyati faqat tashriflar soni bilan emas, balki tarixiy va tabiiy resurslarning uzoq muddat saqlanishi bilan ham baholanishi lozim.

Turistik tashriflar tarkibi va iqtisodiy samaradorlik

O'zbekiston turizm tizimidagi eng muhim ilmiy masalalardan biri turistik oqimning miqdoriy va sifat ko'rsatkichlarini birgalikda o'rganishdir.

2024-yilda xorijiy turistik tashriflarning 76,7 foizi qarindoshlarni ko'rish maqsadida, 14,9 foizi esa dam olish va hordiq chiqarish maqsadida amalga oshirilgan [9].

2025-yilda qarindoshlarni ko'rishga oid tashriflarning ulushi 67,3 foizga, dam olish maqsadidagi safarlar ulushi esa 16,5 foizga teng bo'lgan [10].

Demak, jami turistik oqim tarkibida dam olish maqsadidagi sayohatlar ulushi oshgan bo'lsa-da, qarindoshlarni ko'rish bilan bog'liq safarlar yetakchi o'rinni saqlab qolgan.

2025-yilda dam olish va hordiq chiqarish maqsadidagi tashriflar soni 1 million 922,1 mingtaga yetgan. Bu 2024-yildagi 1 million 184,4 mingta ko'rsatkichdan taxminan 62,3 foizga yuqori [9, 10].

Ushbu o'sish madaniy va dam olishga yo'naltirilgan turistik mahsulotlarga talab kengayayotganini ko'rsatadi. Biroq iqtisodiy samaradorlikni to'liq baholash uchun turistlarning mamlakatda qolish muddati, o'rtacha xarajatlari, mehmonxonalardagi tunashlar soni va turizm xizmatlarining qo'shilgan qiymati haqidagi ma'lumotlar ham zarur.

Mualliflik huquqi egasi tomonidan ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

2025-yilda davolanish maqsadidagi tashriflar 86,2 mingta bo'lib, 2024-yildagi 104,9 mingta ko'rsatkichdan kamaygan. Bu turizmning barcha segmentlari bir xil sur'atda o'smaganini tasdiqlaydi [10].

Shunday qilib, O'zbekiston turizm sohasining istiqboldagi rivojlanishida tashriflar sonini oshirish bilan bir qatorda turistik xizmatlar eksporti, xizmat sifati, mahsulotlarning xilma-xilligi va mahalliy iqtisodiyotga qo'shiladigan qiymatni oshirishga e'tibor qaratish muhim.

Xulosa

Yangi O'zbekistonda turizm tizimini isloh qilish bo'yicha amalga oshirilgan chora-tadbirlar sohaning huquqiy, tashkiliy va iqtisodiy asoslarini sezilarli darajada o'zgartirdi.

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi umumiy xulosalarga kelindi.

Birinchidan, 2016-yildan boshlangan strategik islohotlar turizmni milliy iqtisodiyotning muhim yo'nalishlaridan biri sifatida rivojlantirish uchun huquqiy zamin yaratdi. Keyingi farmon va qarorlar orqali davlat boshqaruvi, tadbirkorlikni rag'batlantirish, ichki turizm va xalqaro hamkorlik masalalari bosqichma-bosqich takomillashtirildi.

Ikkinchidan, xorijiy turistik tashriflar sonida sezilarli o'sish kuzatildi. Milliy statistika qo'mitasi ma'lumotlariga ko'ra, 2025-yilda 11,68 million xorijiy turistik safar qayd etildi. Bu 2024-yilga nisbatan 46,8 foizga ko'pdir. 2026-yilning dastlabki to'qqiz oyida ham Turizm qo'mitasi ma'lumotlarida o'sish qayd etilgan.

Uchinchidan, mehmonxonalar, oilaviy mehmon uylari, xostellar va turistik tashkilotlarning ko'payishi xizmat ko'rsatish infratuzilmasi kengayayotganidan dalolat beradi. Mazkur jarayon turizm sohasida xususiy tadbirkorlik ishtirokining ortishiga xizmat qilmoqda.

To'rtinchidan, statistik ma'lumotlar turistik tashriflarning katta qismi hanuzgacha qarindoshlarni ko'rish maqsadida amalga oshirilayotganini ko'rsatadi. Shu sababli turizm salohiyatini baholashda jami tashriflar soni bilan bir qatorda dam olish, madaniy sayohat, xizmat safari va boshqa maqsadlardagi oqimlar alohida tahlil qilinishi zarur.

Beshinchidan, turizm sohasining uzoq muddatli rivojlanishi tarixiy-madaniy merosni asrash, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish, raqamli xizmatlarni kengaytirish, turistik mahsulotlarni diversifikatsiya qilish va xizmat ko'rsatish sifatini oshirish bilan chambarchas bog'liq.

Umuman olganda, Yangi O'zbekistonda turizm tizimidagi islohotlar ijobiy miqdoriy natijalar bermoqda. Kelgusida asosiy e'tiborni turizmning iqtisodiy samaradorligi, hududiy mutanosibligi, xalqaro raqobatbardoshligi va barqaror rivojlanishiga qaratish maqsadga muvofiq.

Foydalanilgan adabiyotlar

Izoh: Quyida rasmiy nashrlarning muallifi sifatida ularni qabul qilgan davlat organi yoki nashr qilgan tashkilot ko'rsatildi. Elektron hujjatlar va veb-sahifalar alohida sahifalanmaganligi sababli ular uchun tegishli modda, band yoki bo'lim qayd etildi. Mavjud bo'lmagan bet raqamlari kiritilmadi.

1. Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasining turizm sohasini jadal rivojlantirishni ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida. PF-4861-son Farmon. Toshkent, 2016. Foydalanilgan qism: 1-band va asosiy ustuvor yo'nalishlar. Elektron hujjat, sahifalanmagan. https://lex.uz/uz/acts/-3077025

2. Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasida turizmni jadal rivojlantirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida. PF-5611-son Farmon. Toshkent, 2019. Foydalanilgan qism: 1-ilova, 2019–2025-yillar konsepsiyasi, 1–3-boblar. Elektron hujjat, sahifalanmagan. https://lex.uz/uz/acts/-4143188

3. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi. Turizm to'g'risida. O'RQ-549-son Qonun. Toshkent, 2019. Foydalanilgan qism: 1–6 va 14-moddalar. Elektron hujjat, sahifalanmagan. https://lex.uz/acts/-4428097

Mualliflik huquqi egasi tomonidan ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

4. Mirziyoyev Sh.M. Ichki turizm xizmatlarini diversifikatsiya qilishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida. PQ-232-son qaror. Toshkent, 2022. Foydalanilgan qism: 1-ilova, Ichki turizmni diversifikatsiya qilish dasturi. Elektron hujjat, sahifalanmagan. https://lex.uz/uz/acts/-5991928
5. Mirziyoyev Sh.M. Respublikaning turizm salohiyatini jadal rivojlantirish hamda mahalliy va xorijiy turistlar sonini yanada oshirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida. PQ-135-son qaror. Toshkent, 2023. Foydalanilgan qism: 1, 2a, 2b va 3-ilovalar. Elektron hujjat, sahifalanmagan. https://lex.uz/uz/docs/-6456786
6. Mirziyoyev Sh.M. "O'zbekiston — 2030" strategiyasi to'g'risida. PF-158-son Farmon. Toshkent, 2023. Foydalanilgan qism: Strategiyaning 58-maqsadi. Elektron hujjat, sahifalanmagan. https://lex.uz/uz/acts/-6600413
7. Mirziyoyev Sh.M. 2025–2026-yillarda sayyohlar oqimini keskin ko'paytirish va turistik xizmatlar ko'lamini jadal kengaytirish orqali turizmning iqtisodiyotdagi o'rni va ahamiyatini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida. PF-87-son Farmon. Toshkent, 2025. Foydalanilgan qism: I–II bo'limlar. Elektron hujjat, sahifalanmagan. https://lex.uz/uz/docs/-7531559
8. Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasi Turizm qo'mitasi faoliyatini tashkil etish va turizm sohasini jadal rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida. PQ-348-son qaror. Toshkent, 2025. Foydalanilgan qism: tashkiliy va boshqaruvga oid asosiy qoidalar. Elektron hujjat, sahifalanmagan. https://lex.uz/uz/acts/-7851788
9. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. O'zbekiston Respublikasining ijtimoiy-iqtisodiy holati: 2024-yil yanvar–dekabr. XVIII bob. Turistik oqim. Toshkent, 2025. Foydalanilgan sahifalar: 446–449. https://www.stat.uz/files/469/choraklik-natijalar-yanvar-dekabr2024uz/3695/18-.pdf
10. National Statistics Committee of the Republic of Uzbekistan. Socio-Economic Situation of the Republic of Uzbekistan: Tourist Flows, January–December 2025. Tashkent, 2026. Foydalanilgan sahifalar: 170–172. https://stat.uz/uz/matbuot-markazi/qo-mita-yangiliklar/66309-2025-jilda-zbekistonga-
11. O'zbekiston Respublikasi Turizm qo'mitasi. 2025-yil — turizm sohasida yangi bosqich va yuqori natijalar yili. Toshkent, 2026-yil 15-yanvar. Rasmiy tahliliy axborot, elektron sahifalanmagan. https://gov.uz/oz/uzbektourism/news/view/142186
12. O'zbekiston Respublikasi Turizm qo'mitasi. 9 oyda O'zbekistonga kelgan sayyohlar soni 10 million nafardan oshdi. Toshkent, 2026-yil 7-oktabr. Rasmiy statistik axborot, elektron sahifalanmagan. https://gov.uz/oz/uzbektourism/news/view/229402
13. UNESCO World Heritage Centre. Uzbekistan: Properties Inscribed on the World Heritage List. Paris, 2026-yilda foydalanilgan rasmiy elektron ma'lumotlar. Foydalanilgan qism: madaniy va tabiiy meros obyektlari ro'yxati. Sahifalanmagan. https://whc.unesco.org/en/statesparties/uz/
14. O'zbekiston Respublikasi Tashqi ishlar vazirligi. O'zbekiston Respublikasi vizasi. Rasmiy axborot portali, 2026-yilda foydalanilgan. Foydalanilgan qism: vizasiz rejim joriy qilingan mamlakatlar ro'yxati. Sahifalanmagan. https://gov.uz/oz/mfa/pages/o-zbekiston-respublikasi-vizasi

Mualliflik huquqi egasi tomonidan ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.